

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Vastine
1.3.2021

VN/2359/2021

1/2

Viite **HE 11/2021 vp; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain 11 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Vastinepyyntö työ- ja elinkeinoministeriölle

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä kirjallista vastinetta valiokuntaan saapuneissa asiantuntijalausunnoissa esille tuotujen seikkojen johdosta.

Työ- ja elinkeinoministeriön vastine

Covid-19-pandemiatilanne on pitkittynyt ja sen kehityssuunnasta on epävarmuutta. Pelko tautia kohtaan vähentää edelleen kuluttajakysyntää. Yrittäjälle maksettavaa työmarkkinatukea koskevan väliaikaisen muutoksen voimassaolon jatkaminen turvaa yrittäjien toimeentuloa tässä epävarmassa tilanteessa.

Pandemian kehittymistä sekä siitä mahdollisesti aiheutuvia rajoituksia ja suosituksia ei voida työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan kuitenkaan ennakoida pitkällä aikavälillä. Tämän vuoksi väliaikaiseksi tarkoitetun muutoksen voimassaoloa ei ole perusteltua jatkaa pidemmäksi aikaa kuin 30.6.2021 asti.

Mikäli pandemiasta johtuvia uusia rajoituksia joudutaan asettamaan ja yritysten edellytykset taloudelliselle toiminnalle heikkenevät, tilannetta on arvioitava uudelleen. Samassa yhteydessä tarkastellaan työ- ja elinkeinotoimistojen resurssien riittävyyttä.

Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto toteaa lausunnossaan valiokunnalle, että väliaikaisen lain voimassaolon jatkaminen toistuvasti muutamaksi kuukaudeksi kerrallaan aiheuttaa työ- ja elinkeinotoimistoissa huomattavasti lisätyötä, joka on pois muusta asiakaspalvelusta. Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto pitää perusteltuna lakimuutoksen voimassaolon jatkamista pidemmäksi aikaa kerrallaan kuin hallituksen esityksessä on esitetty. Vaihtoehtona pidemmälle voimassaololle Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto näkee sen mahdollistamisen, että työvoimapolitiittiset lausunnot yrittäjien etuusoikeuden jatkamisesta voitaisiin antaa ilman yhteydenottoa kyseisiin yrittäjä-asiakkaisiin.

KEHA-keskuksen lausunnossa valiokunnalle todetaan, että työnhakijoiden tilanteen tarkistaminen kolmen kuukauden välein kuuluu normaaliin työ- ja elinkeinotoimistojen asiakaspalveluprosessiin, mutta työvoimapolitiittisten lausuntojen antaminen kolmen kuukauden välein, ja työnhakija-asiakkaan katkeamattoman toimeentulon varmistaminen ilman aiheutonta viivytystä, aiheuttaa aina ylimääräisen työvaiheen asiakkaan

palveluprosessissa ja näin työllistää merkittävästi työ- ja elinkeinotoimistojen asiakaspalveluhenkilöstöä. Jos esitys hyväksytään, seuraava työnhakijoiden työvoimapoliittisten edellytysten arviointi ajoittuu kesälomakauteen.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelmaan sisältyy pyrkimys edistää hallinnon ja koko yhteiskunnan digitalisaatiota. Automaattista päätöksentekoa koskevan hallinnon yleislainsäädännön valmistelua tehdään paraikaa oikeusministeriössä. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että tässä yhteydessä on mahdollista tarkastella automaattisen päätöksenteon sääntelytarpeita myös TE-hallintoa koskevassa lainsäädännössä.

Työ- ja elinkeinotoimistojen palvelukyvyn turvaamiseksi koronapandemiasta johtuvassa poikkeustilanteessa on allkoitu lisämäärärahoja. Työ- ja elinkeinoministeriö on jakanut 24.3.2020 alueille 7,5 miljoonaa euroa, 5.5.2020 15 miljoonaa euroa, 8.5.2020 1,5 miljoonaa euroa ja 25.8.2020 20 miljoonaa euroa lisämäärärahaa uusien TE-asiiantuntijoiden palkkaamista varten palvelukyvyn vahvistamiseksi henkilö- ja työnantajapalveluihin (yhteensä noin 700-750 htv:tä). Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö on osoittanut 2.4.2020 Etelä-Savon ELY-keskuksen alaiselle valtakunnallisesta puhelinpalvelusta vastaavalle TE-Asiakaspalvelukeskukselle määrärahaa 525 000 euroa asiiantuntijaresurssien vahvistamiseen vuonna 2020.

Osana vuoden 2020 poikkeusolojen asiakaspalvelua koskevaa kyselyä tiedusteltiin TE-toimistoilta ja TE-Asiakaspalvelukeskukselta heidän arvioitaan lisäresurssien riittävyydestä. Yhteensä 62 % vastanneista ilmoitti saatujen lisäresurssien vastanneen hyvin tarpeeseen. Haasteeksi mainittiin rekrytointi- ja perehdyttämisen prosessin hitaus. Prosessi on lisäksi vaatinut esimiehiltä ja perehdyttäjiltä paljon työpanosta.

Huomattava osa (arviolta 55 milj. euroa) vuodelle 2020 allokoiduista lisämäärärahoista on siirtynyt työ- ja elinkeinotoimistojen käytettäväksi vuonna 2021. Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan saadut lisäresurssit ovat vastanneet hyvin työ- ja elinkeinotoimistojen koronapandemiasta johtuvaan tarpeeseen. Tämän johdosta työ- ja elinkeinotoimistojen mahdollisuudet ratkaista työttömyysturva-asioita laissa säädettyssä määräajassa ei arvioida heikentyvän väliaikaisen säännöksen voimassaolon jatkamisen vuoksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilun alettua 1.3.2021 ja kesälomakaudella 2021.

Työ- ja elinkeinoministeriö suhtautuu varauksellisesti Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston ehdotukseen työvoimapoliittisten lausuntojen antamisesta ilman yhteydenottoa yrittäjäasiakkaisiin. Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston näkemyksen mukaan tämä sujuvoittaisi ja nopeuttaisi prosessia työ- ja elinkeinotoimistossa merkittävästi.

Työ- ja elinkeinoministeriön Kansaneläkelaitokselta saamien tietojen mukaan työmarkkinatukea on maksettu väliaikaisen säännöksen perusteella huomattavan monelle yrittäjälle jo pitkältä ajalta eli yritystoimintaa ei ole harjoitettu päätoimisesti enää pitkään aikaan tai yritystoiminnasta saatavat tulot ovat olleet hyvin vähäiset hyvin pitkän aikaa. Joillakin toimialoilla yritystoiminnan harjoittamisen edellytysten ja työelämässä vaadittavan osaamisen voidaan arvioida muuttuvan pysyvällä tavalla pitkällä aikavälillä pandemian mentyä ohi.

Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan väliaikaisen säännöksen perusteella työmarkkinatukea saavien yrittäjien tilanteen tarkistaminen ja työllistymiseen liittyvien mahdollisten palvelutarpeiden kartoittaminen on perusteltua pandemian pitkittyessä ja väliaikaisen säännöksen voimassaolon jatkuessa.